

Чайки летять на схід

Іван Чендей

I

— Іди, синку, на Ясенову й віднеси хлопцям оцей клуночок. Знайдеш їх там, де ми овець зимували!..

Хлопець ходив не раз, не двічі. Та одного ранку з-за кущів, немов вовки-сіромахи, з'явилися жандарми з довгими реберчастими багнетами на гвинтівках.

— Стій!—люто скрикнули, коли кинувся втікати. Розв'язали клунок.

— Сім, десять, п'ятнадцять, двадцять...— лічили набої.

— Гм!.. Як у нашого півника!.. То, мабуть, багато хвостів обсмикали? — тикав хлопчик пальчиком на чорні клобуки, за якими сталевими серпами відблискувало пір'я.— І бабу Грициха скаржилася, що доти ганяли її півника по двору, доки не піймали. А як піймали, то не могли натішитися, вискубуючи по пір'їнці. "Скубіть, скубіть! Щоб вас скубло за кам'яне серце! Прийдуть наші, самі, як пір'я на вихру, розлетитеся!.." Правда, що так говорила Грициха?

— Ц-цить! — крикнув високий чорний жандарм, все одно не розуміючи, що каже хлопчик.

Відвели і кинули в льох лісової дирекції. А вночі штовхнули за дубові двері й батька.

II

— Куди нас ведуть, татку?

— Ми йдемо з панамі до річки!

— А що буде коло річки?

— Пани кинуть до води гранату, виплине рибка, а ми підемо та всю виловимо.

— А чому до схід сонця? В річці вода холодна, ми простудимося.

— Бо пани тільки вранці мають час.

— А в панів є всього досить... І часу...

— Ні, синку мій! Прийшов такий час, що й панам ніколи...

— Мовчіть! — гукнув жандарм.

...Від річки потягло ранковою вогкістю. їм назустріч вклонялася розхристана верба. Опустивши до самої землі тонкі віти, вона стояла біля річки, вслухаючись у її вічний гомін.

Звернули з доріжки.

Босими ногами батько ступав по росяному полі, залишаючи довгі лапасті сліди. Хоч син ішов по батькових слідах, тіло проймало холодом.

— Мені студено, татку!

Смикнувши рукою, батько урвав торочки, розмотав з шиї шарф і став загортати сина, наче в цю мить готовий був віддати йому все тепло, яке беріг в серці для нього на довгі роки...

III

Зупинились над крутим кам'янистим обривом. Внизу клекотіла й пінилась прудка річка, бо хотіла швидше віднести свої води з вузького міжгір'я.

Чорний жандарм розмотав з шиї хлопчика шарф.

— Чому пан зав'язує мені очі?

— Пани хочуть в жмурки погратися.

...Сполохані пострілами чайки злетіли в небо. Швидше замахавши крилами, тривожно закружляли над ущелиною і попливли на схід.

1953